

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo l gld., za pol leta 50 kr. — Naročnino sprejema I. Krajec v Novem mestu, dopise pa uredništvo.

Kdor želi kako oznanilo v „Dolenjske Novice“ natisniti dati, plača za dvostopno petit-vrsto 8 kr. za enkrat, dvakrat 12 kr., trikrat 15 kr.

Vabilo na naročbo.

Z današnjo številko končale so „Dolenjske Novice“ svoj petnajsti letnik. Toplo se zahvalujemo vsem, kateri so kaj pripomogli pri listu, bodisi s tem, da so kaj dopisovali, ali naročeni bili, ali naročnikov pridobivali; vsem najtopleja zahvala.

Tudi v prihodnje bodo „Dolenjske Novice“ v isti obliki in za isto ceno izhajale, ter se bodo na vso moč trudile, da bodo podučne in mikavne. Umevno je, da ne more biti vsa vsebina za vsakega mikavna, vendar bo pa vsak kaj našel, kar mu ugaja, kar mu v prid hodi.

Marsikteremu naročniku gre tesna za naročnino, in hotel si bo tukaj goldinar prihraniti. Tukaj bi varčnost ne bila na pravem kraju. Dandanašnji mora vsakdo, obrtnik, kmetovalec ali gospod, vsakdo mora časopise brati, da se o svetovnem gibanju pouči, da ve, kje in kako se kakova stvar dobro kupuje ali proda; kam naj se v tej ali drugi zadevi obrne. Cesarski uradi, občine, zadruga in druga društva objavljajo svoje razglase in obvestila po časopisih; ako za kako stvar nismo zvedeli ali prepozno zvedeli, nam je mnogokrat v občutljivo škodo. Za vse to bodo „Dolenjske Novice“ kolikor moč skrbele, da bodo častiti bralci pravočasno obveščeni.

Zaupljivo se tedaj obračamo do svojih častitih naročnikov s prošnjo, da nam zvesti ostanejo, pa tudi mnogo novih naročnikov pridobijo; kajti z velicim številom naročnikov pridobi list tudi veljavo mej prebivalstvom, na tem pa mora nam Dolenjcem mnogo biti ležeče.

Srečne praznike želi vsem častitim bralcem

Vredništvo „Dolenjskih Novic“.

Gospodarske stvari.

Dolenjske zidanice.

Zidanice, kakoršne nahajamo po dolenjskih vinogradih, nimajo po vseh vinorodnih deželah. Po južnih jih ni nič, pa tudi po severnih jih nimajo povsod. Pa kjer jih imajo, imajo jih gotovo iz iste potrebe, kakor jih imamo pri nas na Dolenjskem. Pri nas na Dolenjskem potrebne so pa zidanice iz več uzrokov. Pred vsem so potrebne zaradi tega, ker so vinogradi navadno jako oddaljeni od bivališč njenih posestnikov. Velika oddaljenost pa ne dovoljuje, da bi se ob času obdelovanja vinogradov od doma v vinograd hrano nosilo. Potrebne so potem pa še posebno ob trgatvi. Namesto, da bi se po večinomoma prav slabih vinogradskih potih grozdje na jako oddaljeni dom posestnika vozilo, znaša se ga kar v zidanico, kjer se v vino podeluje. Vino spelje se pa lahko v zimskem času, ko sneg vsako slabo pot zboljša, domov. Potreba zidanice ob trgatvi je še tem večja, ker je pri nas po Dolenjskem ob trgatvi navadno deževno, ali še celo sneženo vreme. No, dolenjski vinogradnik stare korenine seveda ne bode pozabil naglašati, da je zidanica tudi zato potrebna, da se v nji lahko besede narodne pesmi izpolnujejo, katera se tako le pričinja:

Le lésem, le lésem sosedje moji,
da gremo pogledat, če čepek drži.

Da pa ta, recimo bolj pesniška potreba zidanic od dné do dné bolj zginuje, zato skrbi žal že trtna uš, grozdna plesnoba, peronospera in kakor se še vse druge uničevalke naše ljube trte imenujejo.

V zidanici vrši se leto za letom pričetek kletarstva. V nji se namreč srovi sok grozdja, mošt, ob trgatvi v vino spreminja. In to je pač najpoglavitejši namen zidanice. Zdaj pa nastane vprašanje, so pa li naše zidanice tudi tako osnovane, tako zgrajene, da zamorejo temu, gotovo najpoglavitejšemu namenu vstrezati? Žal, da ne! Paragraf prvi nauka umnega kletarstva gledé naprave vina se glasi tako-le: Pazi, da ti ob trgatvi mošt kar le mogoče popolnoma pokipi, to je, da se ves v njemu nahajajoči slad-

kor v alkohol in ogljikovo kislino spremeni. Da se pa to zgoditi zamore, potrebna je pred vsem v prostoru, v katerem naj se kipeje vrši, primerna prava toplota, 12 do 20 stopinj Reaumur-jevega toplomera. No, tako toploto vzdrževati mogoče je pa le tedaj, ako je prostor, v katerem naj se jo vzdržuje, proti uplivu zunanjega zraku tako zavarovan, da poslednji toplote prostora znižati ne more, in da se toploto, ako bi bila prenizka — toraj pod 12° R — lahko poviša. Tisti prostor naših zidanc, v kateremu naj mošt kipi, obdan bi moral biti toraj s popolnoma pošteno zgrajenimi stenami, bodisi zidanimi ali pa lesenimi. On bi moral imeti tudi popolnoma pošten strop, in popolnoma dobro zapirajoča se okna ter vrata. Kar je pa še pglavito, imeti mora prostor, v katerem naj mošt pokipi, tudi peč, v kateri se lahko zakuri, ter tako prostor sègreje, kakor hitro postane prehladno. In, ali so naše sedajne zidanice tako prirejene? Rekli smo že v tem članku, da ne, in zdaj pridenemo še lahko — nikakor ne. Je precej let tega, da je bil pisatelj teh vrstic v kaj lepo zidanico nekega najuglednejšega vinogradnika iz Drašič pri Metliki, v takozvano Repico povabljen. Klet, v kateri je imel mož vino shranjeno, je bila še dobra, obokana in vsaj deloma pod zemljo. Zidanična soba je bila pa kar krasna, še celo slikana in imela je dobro se zapirajoča okna, imela tudi dobro zakurjeno peč. Ali kakšen je bil pa prostor, v katerem je imel mož kadi, v katerih mu je — bilo je ravno ob trgatvi — mošt kipel? O joj! Brez vsega stropa, pod slemenom obit le z dilami, med katerimi je bilo nebo videti, in — na površju tropin jedne kadi, v kateri je najboljše blago iz Vivodine kipelo, ležalo je kolikor toliko snega! — Pa koliko je tako urejenih zidanic tudi še dandanes pri nas, v Trški gori in povsod drugod po Dolenjskem? Se najbolj resnici zvest odgovor na to vprašanje bi bil: vse so take. In to je pač žalostno. Ako hočemo Dolenjci napredovati v vinstvu, napredovati moramo ne le v vinogradstvu, ampak enakim korakom tudi v kletarstvu. Zato je pa pred vsem potrebno, da se v zidanicah tisti prostor, v katerih naj ob trgatvi mošt pokipeva, tako priredi, kakor to § 1., nauka umnega kletarstva gledé naprave vina zahteva, toraj tako, kakor smo to v teh vrsticah navedli. Prostor za kipeje mošta naj bode pravilno urejena kipelna klet, ne pa revna betlehemska štalica.

Državne trtnice.

Da zamorejo vinogradniki dobiti zanesljive vrste ameriških trt, katere rabijo za nasade novih vinogradov, napravila je država tudi pri nas na

Kranjskem svoje trtnice. Takih trtnic imamo sedaj na Kranjskem že šest.

Prva je bila ustanovljena leta 1884 v Kostanjevici, in meri sedaj 3 ha 37 a; druga trtnica je v Drašičih pri Metliki, ustanovljena leta 1893, in meri 1 ha 29 a; tretja je v Crnomlju, ustanovljena leta 1893; četrta na Slapu pri Vipavi, ustanovljena 1890, in meri 2 ha 25 a; peta je ustanovljena l. 1896 v Novem Mestu in meri 1 ha 04 a.

Ker se je pa uvidelo, da te trtnice ne zadostujejo, in ker je bila zaprta tudi francoska meja za uvažanje trt radi nevarnosti, da se lahko zanesejo k nam še razne druge trtne bolezni, posebno črna rija, ki je zelo nevarna, odločilo se je c. kr. ministerstvo za poljedelstvo, da napravi še šesto, osrednjo (centralno) trtnico, ki bode pridelavala toliko trt, kolikor jih je za oddajo v celi deželi potreba.

Ta trtnica bode napravljena na njivah gosp. viteza Langerja in posestnice g. Zura, omožene Osolnik, na desno od glavne ceste tik za Bršlinom.

Država je vzela za te trtnice 7 ha 42 a t j skoraj 13 oralov njiv v najem za 12 ozir. 24 let. Ves prostor je razdeljen v sedem oddelkov, in je že rigolan.

Glavni del te nove osrednje trtnice, kakih 6 ha, bo uporabljen za napravo matičnjaka, 1 ha pa za trtnico v ožjem pomenu besede.

Kakih 3—4000 m² nasadilo se bode s cepljenimi trtami, in sicer samo v ta namen, da se prideluje veliko zelenih in suhih cepičev plemenitih in priporočljivih vrst. Cepiči oddajali se bodo vinogradnikom brezplačno, da se pospešuje pomnožitev boljših vinskih vrst.

V matičnjaku bode odločen en del tudi za preskuševanje novih ameriških hibrid (mešanih ali križanih ameriških vrst).

V matičnjaku bode posajenih kakih 25.000 maternih trt, katere bodo vsako leto dale okoli 650 000 ključev ali reznic.

Cela trtnica bode tako nasajena, da se bode lahko obdelovala s posebnim plugom in drugim uprežnim vinogradniškim orodjem.

Vseh trtnic bode imela država na Kranjskem potemtakem skupaj 16 ha 75 a, ali 29 oralov (johov).

V prej imenovanih pet trtnicah pridelala je država leta 1899 612 300 ključev in 298.500 sajenk, toraj skupaj 910.800 trt.

Ker to število ni zadostovalo, je vis. polj. ministerstvo nakupilo in na Kranjsko poslalo še 216.000 ključev in 482.400 sajenk, skupaj 698.400 trt, tako da je bilo spomladi leto 1899 v državnih trtnicah na Kranjskem v zalogi 1,609.200 trt.

Od teh je bilo vinogradnikom oddanih 458.800 ključev in 748.950 sajenk, toraj skupaj 1,207.750

trt, s katerimi se je lahko nasadilo 188 ha (327 oralov) vinogradov, toraj približno toliko, kolikor je bilo vseh starih vinogradov v občini Belacerkev (kat. občine Belacerkev, Tomazjavas in Družinskavas).

Ostale trte, katere niso bile oddane, t. j. 369.500 ključev in 31.950 sajenk, vporabilo se je v državnih trtnicah za vlaganje, saditev, cepljenje i. t. d. Poleg tega se je še pridelalo blizu 4.000 cepljenih trt, katerih polovica se je oddala, polovica pa v lastnih trtnicah porabila.

Državne trtnice v Kostanjevici, v Novem mestu, v Drašičih, v Crnomlju in na Slapu imajo vsaka po 3 oddelke.

Glavni del je matičnjak, kjer se pridelujejo reznice ali ključi raznih ameriških vrst, in sicer:

Riparia (riparija): - portalis, = velikolistnata, - Perrier (perjér), - Pailleres (pejé);

Rupestris: montikola in metalika;

Solonis, ter sledeče hibride: Aramon $\times$ Rupestris Ganzyn (gauzén) št. 1., Gamay Coudere gamej kuderka). Hibride Millardet (ibrid mijarde) št. 101 in 108, Rupestris $\times$ Solonis i. t. d.

Drugi del je trtnica v ožjem pomenu besede t. j. prostor, kjer se vlagajo ključi ali pa cepljenke, da se ukorenijo.

Tretji del je vzorni in poskuševalni vinograd, v katerem so razne domače in tuje žlahtne vrste cepljene na raznih ameriških podlagah, da se vidi, na kateri podlagi naše žlahtne vrste najbolj uspevajo in rodijo.

Ob enem dajejo ti vzorni vinogradi cepiče, kakor tudi grozdje, s katerega se napravi vino za vzorno klet v Novem Mestu, kjer imajo vinogradniki potem priliko, pokušati raznovrstna vina.

Vzorni vinogradi, kakor sploh cele trtnice imajo tudi vinogradnikom služiti za vzgled, kako jim je treba lastne vinograde nasajati in obdelovati.

Zeleti bi bilo, da naši vinogradniki te trtnice tudi pogostoma obiskujejo, in da se tam učijo. Marsikdo, ki misli, da že vse ve in zna, in da se mu ni treba za nove izkušnje nič brigati, se moti; marsikaj bi lahko zvedel pri takem ogledovanju, čemur se mora pozneje sam priučiti iz slabih svojih uspehov.

Posebno bi bilo želeti, da bi občine ali kmetijske podružnice prirejale — kakor se godi v drugih deželah — skupne izlete v take nasade, kjer bi se udeležencem lahko mnogo koristnega pokazalo in razložilo.

Konečno omenimo, da so te trtnice javne, in da se je treba zglasiti samo pri delovodji dotične trtnice, ali pa pri tehničnemu vodji državnih vinarskih zadev na Kranjskem g. Bohuslavu Skalickyju, kateremu je izročeno glavno vodstvo vseh teh nasadov.

Dobre lastnosti domačih prašičev treba ohraniti.

Med dobre lastnosti domačih prašičev ni le prištevati teh, da so utrjeni za naše razmere, da so rodovitni in rastni, da se radi redé, in da so pripravni tudi za pašo, ampak tudi te, da nam dajejo prav slastno meso, ki je posebno pripravno za mesene klobase in fine gnjati (ali šunke). Meso domačih prašičev je čvrsto, jedrnato in bolj temno-rudeče barve; prekajeno je bolj stanovitno in bolj okusno kakor meso jorkširskih prašičev. Prav zaradi tega nam dajejo domači prašiči najboljše mesene klobase in prav fine in sočne gnjati.

Meso jorkširskih prašičev je bolj blede in bolj mehko; takisto je tudi špeh bolj mehak; zaradi tega ne dobimo od mesa jorkšircev nikdar tako okusnih in trpežnih prekajenih mesenih klobas, pa tudi ne tako finih gnjatij, kakor od domačih prašičev.

V velikih mestih se porabi zelo veliko svinjskega mesa, in sicer deloma za pečenko, deloma pa za napravo trpežnih klobas in gnjatij. Meso jorkširskih prašičev je prav dobro za pečenko, za napravo trpežnih klobas in okusnih gnjatij pa je bolj priljubljeno in več vredno meso domačih plemen — Ker se rabi tudi pri nas jorkširsko pleme za izboljšanje domačih prašičev, paziti moramo na to, da ne izpodrinemo ž njim dobrih lastnostij, ki jih imajo domači prašiči. Kakor nam zamore jorkširsko pleme pomagati v prašičji reji do boljših uspehov, ravno tako nam pa tudi lahko škoduje, ako ga rabimo v preveliki meri. Kar je dobrega, treba ohraniti! —n.

Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu?

Delegacija, to je odposlanstvo obeh državnih zbornic, ki imajo sklepati o skupnih potrebščinah avstro-ogerske države, imelo je v obravnavi skupni proračun, in letos prvokrat v kronski veljavi. Samo nekaj številk povzamemo iz potrebščin: zunanje ministerstvo zahteva za skupne potrebe 10,481.331 K, vojno ministerstvo 291,729 482 K in za mornarico še posebej 39,896.500 K. Od te svote skoro poldeseti milijon za povišanje častniških plač in skoro poldrugi milijon za večerjo vojakom; za poskuse z novimi topovi pa 80.000 K Finančno ministerstvo 4.285 713 K. Vojaštvo v Bosni in Hercegovini 9,482.342 K. Iz tega je razvidno, da vojaštvo, ki naš zlati mir straži, skoro vsaki dan eden milijon kron stane. Nikjer pa ni šteto, koliko vojaki svojega denarja porabijo in koliko doma zamude.

Državno zborovanje se vedno viharno vrši, in veliko dragega časa gre v zgubo. Dne 13. bil je zopet velik ropot, ktereга je povzročil Berks

z ostrim vprašanjem pravosodnega ministra Kindingerja. Berks pravi, da na 457 interpelacij je sledilo samo 11 odgovorov; na 88 samo Kindingerja tikajočih se vprašanj pa nobenega. Poslanci hočejo saj razloge vedeti, zakaj ničesar ne odgovore. Taki in enaki prizori se vrste drug za drugim, čas poteka, in konečno odločuje pa § 14.

Dr. Ferjančič podpiral je prizadevanje glede zvišanja častniških plač in vprašal, če se ne poskrbi tudi za tiste podčastnike, ki dle časa služijo. Uvaževal je potrebo predrugežbe vojaškega kazenskega zakona, zahteval premestitev vojaškega skladišča v Ljubljani iz sredine mesta, dalje da se smodnik za streljanje proti toči ceneje oddaja kakor do sedaj, in konečno grajal je, da se kaznuje rezerviste, ki se pri kontrolnih shodih brez slabega namena slovensko oglašajo.

Kaj je novega po širokem svetu?

Vojska v Afriki še vedno traja. Angležom nič ne gre po volji, večjidel so tepeni, zadnji čas celo na lastnih tleh niso bili zmagovalci. Angleži so iz početku mislili, da bodo igraje Bure ustrašovali, a sedaj jim pa gre bolj za kožo, kar se iz tega povzame, da so vsim evropskim vladam uradno naznanili, da se z obema južnoafrikanškima republikama vojskujejo. Posedaj so Angleži vedno trdili, da so Buri angleški podložni, s tem korakom pa priznavajo Bure za samostojni narod, ker sicer se običajno to vladam ne naznanja.

Nemčija. V nemškem državnem zboru zahteva vlada vsled cesarjeve želje grozno denarno svoto dovoljeno, da zamore pomnožiti vojne ladije. Pred dvema leti so pomnožili vojno brodovje, a sedaj ga hočejo podvojiti, da bo potem nemčija tudi na morji velesila, in se bo lahko pogumno v vse prekmorske zadeve utikala. V zboru je sicer večina proti tem silno velikim izdatkom.

Piše se nam:

Iz Novega mesta. Slavna godba tukajšnje meščanske garde je napravila 2. t. m. v dvorani „Narodnega doma“ koncert v korist novomeški dijaški kuhinji, ki se je izvrstno ponesel. Dohodkov je bilo 102 gld. 50 kr., troškov pa 52 gld. 28 kr., kakor kaže sledeči račun:

Za 9 godcev à 3 gld.	27 gld. — kr.
Kapelniku	4 " — "
Nosaču za godbena stojala	— " 40 "
Razsvetljava J. Medvedu	5 " — "
Krémarmu Jakacu za pijačo godcem	1 " 30 "
Čitalnična dvorana za prostore, kurjavo in razsvetljava glasom računa	9 " 08 "
Čitalničnemu slugi I. Kalčiču za raznašanje vabil, lepljenje lepakov in snaženje dvorane glasom računa	3 " 50 "
Tiskovine	2 " — "
Skupaj	52 gld. 28 kr.

torej preostanka . . . . 50 gld. 22 kr.

Preostanek 50 gld. 22 kr. se je uposlal podpisnemu, ki izreka s tem slavni godbi, kakor zlasti še nje ravnateljstvu in vsem blagim dobrotnikom, ki so se udeležili dobredelnega koncerta, v imenu podpisanih dijakov najtoplejšo zahvalo.

RUDOLFOVO 6. decembra 1899.

Dr. Jos. Marinko.

Iz Idrije. — Na praznik sv. Barbare, varuhinje idrijskega rudnika, umrla je tukaj v visoki starosti 87. let spoštovana vdova Ana Ribič roj. Klobučar. Svoja mlada leta preživela je v Novem mestu, pred 10. leti preselila se je s svojim možem v prijazno Idrijo. Zavoljo njenega miroljubnega, tihega značaja in prikupljive prijaznosti čislali so jo vsi, ki so imeli priliko ž njo občevati. Pokopana je bila v sredo, 6. t. m.; do tihega groba jo je spremilo veliko ljudij vseh stanov, in 10 duhovnikov; med temi tudi preč. g. Leopold Picigas, rejenc ranjce pokojnice, ki se je na pogreb iz Dunaja pripeljal. Sedaj počiva njeno telo na strani svojega l. 1891 umrlega moža Antona, duša njena pa vživa, kakor upamo, zaslužno plačilo v boljši domovini. N. v. m. p.!

V Podsteneh 4. dec. — V zadnjih „Dol Nov.“ se nahaja zlata vreden gospodarski članek, ki je za kmete živinorejce jako pomenljiv in vreden, da ga večkrat preberó in premišlujejo, kajti neka malomarnost vlada po deželi in pr malo se računa na dobiček pri živinoreji; vse se bolj briga za volovsko rejo nego za kravjo, dasiravno je pri kravah večji dobiček. Malo imamo tako velikih posestnikov, da bi svojega zemljišča s kravami obdelati ne mogli. Ako ima posestnik pet do šest dobrih krav, precej veliko zemljišče z njimi obdela. Ako krave zmerno vozijo, se dalj časa lepe ohranijo in ne postanejo tako vampaste, kakor če so vedno v hlevu. Poleg voznje ima pa od krav tudi teleta, mleko in maslo, in če je postarana dobra krava mlekariča, se še s teletom v Trst proda za kaci 100 do 130 gld. in še višje.

Pred nekaj časom govoril sem z razumnim živinorejcem, ki mi je zatrjeval, da je imel od ene same krave blizo 1400 gld. dohodka. Prodaj je namreč sedem telic, vsako nad 100 gld., dalje mleko, po 5 kr. računeno 525 gld. in potem še kravo za 120 gld.; z voznjo je pa tudi nekaj prislužila. Ako se tedaj pri enem posestniku tako zgodi, zakaj bi se ne pri drugem tudi.

Dalje se toži o pomanjkanju dobrih plemenjakov. To je pa glavna hiba pri živinoreji, da gre veliko lepih telet v mesnico; kajti štiri tedne staro tele že vrže kaci 20—30 gl., ako pa posestnik tacega junčka redi poldrugo leto, bi dobil zanj kaci 70 gld. Za 40 gld. poldrugo leto tele rediti, je gotova zguba in od tod pomanjkanje dobrih plemenjakov. V tej zadevi bi zamogla le sl. c. kr. kmet. družba na pomoč priti, in sicer tako, da bi vsak posestnik, kateri bi plemenjake redil, prejel premijo o poldrugem letu, se ve razmerno po lepoti. Na ta način bi imeli na izbiro lepih plemenjakov po vsej deželi.

Kje pa dobiti toliko denarja? Naj bi se kravam in telicam premija popolno odtegnila in ista za junce porabila. Prihranilo bi se pa tudi mnogo, ker bi ne bilo treba tujih juncev nakupovati.

Upajmo, da se nam živinoreja, po veččakah uredjena, vendar enkrat zboljša, da bomo imeli kaj več koristi od nje.

Domače vesti.

(Častnim občanom) imenovala je občina Višnja gora preblagorodna gospoda: sodnijskega predsednika novomeškega Josip Gerdešič-a in pa advokata Dr. Tavčar-ja.

(Zahvala.) Slavno društvo „Mestna godba“ v Rudolfovem je polovico čistega dohodka pri koncertu dne 20. novembra t. l. naklonilo dijaškemu podpornemu društvu, za kar se odbor dijaškega podpornega društva najtoplejše zahvaljuje. — Odbor dijaškega podpornega društva v Rudolfovem 10. decembra 1899.

(† Umrli.) Dne 4. decembra je umrl v Ljubljani po daljšem bolehanju g. Iv. Perdan, predsednik trgovinske zbornice, deželni poslanec itd. Pokojnik je bil vrl narodnjak; podpiral je zlasti družbo sv. Cirila in Metoda ter njej v korist založil užigalice družbe sv. Cirila in Metoda. Blag mu spomin!

(† Gospica Adela Petrič), hči pokojnega davkarskega uradnika v Novem mestu, umrla je dne 13. dec. zjutraj po dolgem bolehanju, v Žabji vasi poleg Novega mesta. Truplo ranjce poneso na Šmihelsko pokopališče k večnemu počitku poleg njenih starišev.

(† Gospa Zore), vdova bivšega novomeškega trgovca, obče spoštovana gospa, umrla je včeraj po daljnem bolehanju, stara 74 let.

(Novo pošto) so dobili s 1. decembrom v Dobrnjicah. Ista bo od sedaj prejemala in odpravljala pisma in zavoje, ter nabirala vloge za poštno hranilnico.

(Slovenska Matica v Ljubljani) imela bo 18. decembra ob 5. uri popoldne 119. odbo-rovo sejo.

(Dolenjsko pevsko društvo) ima svoj redni občni zbor 16. t. m. v čitalničnem poslopju ob 6. oziroma 6 $\frac{1}{2}$ uri zvečer. Vzpored je bil prijavljen v zadnji številki lista.

(Dolenjski Sokol) bo imel svoj I. redni občni zbor dne 30. decembra t. l. ob 8. uri zvečer v Tučkovi gostilni. Če bi prvi občni zbor ne bil sklepčen, vršil se bo drugi občni zbor ob 1/2 9. uri istega dne. Dnevni red: 1. Nagovor starosta, 2. poročilo tajnika in blagajnika ter preglednikov računov, 3. volitev računskih revizorjev, 4. volitev novega odbora, 5. raznoterosti. — Ker je nujno potrebno, da se Sokol zopet oživi, vabi vse člane in prijatelje, da se občnega zbora udeležijo. Odbor Dol. Sokola.

(Društvo „Mestna godba v Rudolfovem“) ima koncert v soboto 16. t. m. zvečer ob 8. uri v gostilniških prostorih g. Tučkove v Novem mestu. Več je razvidno na lepakih.

(Izvoz živine.) Meseca novembra se je izvozilo po postajah dolenjske železnice: Novomesto 1 bik, 12 krav, 13 telet, 532 prašičev; Straža: 132 prašičev; Trebenj: 183 prašičev, in v Vel. loki 13 krav, 14 telet, 339 prašičev. Krave in teleta so odposlali v Divačo in Sežano, prašiče pa na Češko, Primorsko, v Švico in na Tirolsko.

(Sveto leto.) Za prihodnje leto 1900. je oznanil sv. Oče Leon XIII. „sveto leto“, ki se pa obhaja takrat samo v Rimu. Po drugih krajih se bo obhajalo še le 1. 1901. Dotično papežovo pismo se bode prebralo vernikom s prižnice tretjo adventno nedeljo. — Začetek sv. leta za Rim se bo oznanil s četrtturnim zvonjenjem dne 24. dec. t. l. ob 4. uri popoldne. V vsaki farni cerkvi se obhaja zadnje tri dni v letu tridnevnic pred izpostavljenim Najsvetejšim.

(Skrbite za ptičke.) Huda zima je nastopila, veliko snega imamo, huda burja pa je tudi vsaki

kotiček in vsaki grmiček s snegom pokrila. Ubogi ptički ne dobijo niti pod kozolci zrnā, in vsi zbegani frčijo krog hiš. Imejte usmiljenje z našimi dobrotniki ptiči, kateri nam bodo za hvalo pridno škodljive mrčese in gosence pobirali. Vrzite v kako zavetje, kamor pa mačke ne morejo, vsaki dan nekaj zrna, bučnih pešek ali semen solnčnic, drobtinice kruha, žgance iz moke. Oj, kako veselilo vas bo spomladi ptičje petje, ker boste v zavesti, da ste jim življenje rešili. Ne pozabimo, koliko ptičkov je minoli cveten teden sneg pokončal; še nekaj tac h zim, in ptičji rod je ugonobljen. Tedaj usmilita se ptičkov.

(Vino zginilo.) Posestniku Jožetu Aljaš iz Žalovč, občine Št. Peter izginilo je 17 vedrov vina iz zidanice na Kogovu. Dne 6. novembra bil je sod še poln; ko je pa posestnik dne 12. novembra zopet v zidanico prišel, našel je sod prazen, čep pa je ležal pred sodom. Zidanico je našel zaprto, in nič ni bilo premaknjenega. Kako je vino zginilo, je težko soditi; nikakor pa ni po tleh izteklo, kajti 17 vedrov vina bi gotovo v enem tednu ne šlo popolno v zemljo, da bi tudi malo mokrote na tleh ne ostalo. Bodo pa žandarji kaj pozvedeli, kako je to bilo.

(Občni zbor podpornega društva za slovenske visokošolce na Dunaju), kateremu je predsedoval gosp. dvorni svetnik dr. Friderik Ploj, je dne 14. novembra per acclamationem izvolil odbor, ki se je sledeče sestavljal: predsednik: Jakob Pukl, izdajatelj lista „Der Süden“, posestnik itd.; I. podpredsednik: dr. Fr. Ploj, c. kr. dvorni svetnik; II. podpredsednik: dr. Fr. Simonič, kustos vseučiliške knjižnice; I. blagajnik: dr. Klem. Seshun, dvorni in sodni svetnik na Dunaju I. Singerstrasse št. 7; II. blagajnik: dr. Janko Babnik, c. kr. sodni tajnik v justičnem ministerstvu; I. tajnik: dr. Franc Vidic, c. kr. uradnik slov. drž. zak.; II. tajnik: Ivan Luzar, nadrevident južne železnice; odborniki: monsignor Fr. Jančar, papežki častni komornik, župnik nem. vit. reda itd.; dr. Anton Primožič, c. kr. profesor prid. ministerstva za uk in bogočastje; Žiga Sežun, c. kr. likvidator v finančnem ministerstvu. Pregledovalci: dr. Vladimir Globočnik plem. Sorodolski, c. kr. sekcijski svetnik v finančnem ministerstvu; dr. Jos. Mantuan, c. kr. amanensis v dvorni knjižnici; dr. Janko Hočevnar, odvetniški kandidat; odb. namestniki: dr. M. Murko, c. kr. docent na vseučilišču itd.; dr. A. Povšič, c. kr. sodni tajnik, prid. justičnemu ministerstvu; Jož. Premern, c. kr. kontrolor poštne hranilnice; preglednikov namestniki: Jakob Bratkovič, c. kr. prof. v p.; Alojzij Karba, c. kr. poštni pristav; Franc Pečnik, provizor lekarne c. kr. ces. Elizabetine bolnice. — Vže v prvi odborovi seji se je razdelilo čez 200 gld. podpor. Prošenj za podpore bilo je dvainpetdeset. Upati je, da bodo Slovenci to društvo tudi letos radodarno podpirali, da bode odbor mogel zadostiti težki svoji nalogi. Odbor prosi še posebej izdatne podpore slavnih slovenskih posojilnic mestnih in raznih drugih zastopstev. — Darove je pošiljati I. blagajniku gosp. dr. Klem. Seshun-u, dvornemu in sodnemu odvetniku, Dunaj I. Singerstrasse 7.

(Občni zbor podpornega društva za slovenske visokošolce na Dunaju. Ta zbor je enajsti, odkar obstoji to dobrodelno društvo. Vsako leto se vrši v prvi polovici novembra meseca, a letos prvič v „Slovenski besedi“. Navzočne ude je presrčno pozdravil c. kr. dvorni svetnik gosp. dr. Fr. Ploj kot predsednikov namestnik. Ta gospod je bil ob po-

rodu društva in se vedno z vso vnetostjo potegoval za njegov napredek. Hvaležno se je spominjal mej letom umrlih društvenih dobrotnikov. Umrli so: Izmej ustanovnikov: Gospa Ana Pukl, predsednikova soproga; Jakob Gruden, župnik v p. v Ljubljani; župnik v Bar-kovljah pri Trstu Anton Černe, ki je v svoji oporoki društvo imenoval delnim dedičem, in ustanovnik in večletni marljivi odbornik dr. Janko Pajk. Izmej letnih udov so umrli: Gg. Jakob Smolej, c. kr. šolski nadzornik; Fr. Pleško, deželnosodni svetnik, in Stanko Pirnat, c. kr. notar v Mokronogu. Bodi vsem blag spomin! Monsignor Jančar poročal je potem o dobrodelnem delovanju društva prav obširno. Iz poročila posneti je sledeče: Večje svote so letos darovali: Sl. deželni zbor kranjski 400 K; premilostni knez in škof lavantinski dr. Mihael Napotnik (ustanovnik in častni člen) 20 K; neimenovana dobrotnica v Krškem 60 K; velerodni g. Ant. pl. Sušić, c. in kr. polkovnik, v Celji, 90 K; Anton Globočnik pl. Sorodolski, c. kr. vladni svetnik na Dunaju, 32 K; Kremžar Al., mag. svetnik na Dunaju, 30 K; dr. J. Pipenbacher, c. kr. profesor v Novem mestu, 30 K; dr. Al. Unterlugauer, vladni svetnik v Sarajevu, vč. g. Iv. Guzelj, vikar v Logeh, in neimenovan duhovnik na Dunaju po 20 K. Slavne posojilnice so darovale: ptujska 140 K, mari-borska 100 K, slov. bistriška 50 K, vrhniška 40 K, goriška 50 K, kmetška posojilnica ljublj. okolice 40 K, ljutomerska, brežiška, cerkniška in vranska po 30 K, ribniška 24 K, gor. radgonska 10 K, vipavska, litijska, framska, vitanjska, logaška in črnomaljska po 20 K. Med nabiralci je, kakor že toliko let, zopet na prvem mestu častni ud podpornega društva g. France Dolenc, trgovec v Mariboru, ki je mej mariborskimi Slovenci nabral 270 K, dalje marljivi g. državni poslanec Vilj. Pfifer, ki je mej državnimi poslanci nabral 240 K; g. Iv. Maselj, profesor v Kranju, je mej tamošnjimi rodoljubi nabral 229 K; g. Ant. Flis, knjigovodja v Nitri, ki je nabral 155 K; g. dr. Ed. Volčič, c. kr. sodni tajnik v Rudofovem, 44 K; g. Mavricij Rus, medicinec, je nabral 45 K; g. dr. France Rosina, dež. posl. in odbornik v Ljutomeru, 24 K; g. Ivan Lapajne, deželni poslanec itd. v Kobaridu, 32 K; g. Jos. Zadnikar, c. kr. okr. živinozdravnik v Kamniku, 27 K; g. dr. Ivan Orel, gimn. suplent v Celji, 9 K; g. Drag Luteršek, c. in kr. voj. intendat v Zloczovu (v Galiciji), 23 K. — Osnovna glavnica je lani znašala: 0781 K 36 v. K tej je letos naraslo: Volilo gospe Ane Pukl, roj. Dub, 1000 K (pristojbine je plačal pokojnice soprog v znesku 110 K). Kot ustanovniki so društvu pristopili: slavno akad. društvo „Slovenija“ 200 K; g. dr. Janko Hočevar, odvetniški kandidat na Dunaju, 100 K; sl. okrajni zastop v Ormožu 100 K (1 obrok): pok. g. dr. Janko Pajk, 60 K (3 obroke); Ivan Luzar, nadrevident južne železnice, 40 K (2 obroka), g. dr. Fr. Ploj, c. kr. dv. svetnik 20 K (1 obrok). Z obrestmi vred je glavnica letos narasla za 1539 K 8 v., znaša torej letos 11320 K 44 v. — Razpoložna glavnica z obrestmi je znašala letos 4849 K 78 v. Iz te so se pokrile podpore in upravni stroški za 3317 K 88 v. Cela imovina društva znaša koncem leta 12852 K 34 v. Podpor se je razdelilo v 403 slučajih med 81 podpirancev 3137 K 5 v. in sicer v denarju 1609 in 3057 obednic à 50 v. = 1528 K 50 v. Po študijah je bilo 40 juristov, 16 filozofov, 9 medicinov, 9 tehnikov, 2 kiparja, 1 agronom, 1 eksp. akademik, 1 slušatelj grafičnega zavoda, 1 obrtne šole, 1 slikar. Po konvocijah je bilo, 68 iz Kranjske, 7 iz Štajerske, 4 iz Primorske, 2 iz

Koroške. Račune in knjige je pregledal revizor gosp. dr. Vlad. Globočnik pl. Sorodolski ter našel vse v najlepšem redu. Vč. gospodu mons. Fr. Jančarju izrekel je občni zbor iskreno zahvalo za njegov trud in izredno požrtvovalnost pri težavnem poslu I. blagajnika. Osebna zahvala gre tudi požrtvovalnim nabiralcom darov, kar je občni zbor enoglasno priznal. Naj vstrajajo še nadalje v korist dobrodelnemu namenu. Konečno je hvaliti posebno slovenske časnike in to: „Slovenca“, „Slovenski Narod“, „Domovino“, „Südt. Post“, „Edinost“, „Sočo“, „Novice“, „Der Süden“, in še nekatere, ki so darove in druge stvari o društvu objavljali. Hvala presrečna bodi vsem, ki so na kateri koli način društvu pomagali, da je moglo vršiti in izpolnjevati težavno nalogo. Slovenska požrtvovalnost se je letos v izvanredni luči pokazala. Narasla je glavnica, narasla je razpoložnina. V 11 letih je društvo razdelilo: 23926 K. S posebnim veseljem se je povdralo, da so nekateri podpiranci prejete svote že vrnili. — Pri volitvah, ki so se vršile per acclamationem bil je mons. Jančar opetovano naprošen, da i nadalje opravlja posle blagajništva, kar pa je žalibog odklonil, rekši, da hoče pač v odboru ostati ter na drug način koristiti, mesto blagajnika pa da nemore več vzprejeti. To važno in zares težavno službo prevzel je potem na vsestransko prošnjo poznati požrtvovalni rodoljub g. dr. Klement Seshun, dvorni in sodni odvetnik na Dunaju I. Singerstrasse 7, kateremu naj častiti člani in dobrotniki društva pošiljajo darove za društvene svrhe.

(Excelenca, kardinal dr. Missia) je dne 5. t. m. v spremstvu našega mil. gosp. prošta dor. Elberta, preč. g. kanonika dr. Oerja in svojega tajnika Zampara odpotoval v Rim, kjer je prejel 14. t. m. v javnem konzistoriju iz rok svetega očeta kardinalski klobuk. Dne 8. decembra je mil. gosp. prošt sv. mašo daroval v sveti hišici v Loreti.

(Promocija). Dne 5. t. m. bil je na graškem vseučilišču doktorjem zdravilstva promoviran gosp. Matija Hočevar iz Velikih Lašč.

(Premeščenje). Sodni pristav, g. dr. A. Rogina, imenovan je okrajnim sodnikom v Kranjski gori. —

(† Umrli) je v Trebnjem 30. novembra častiti gospod Anton Mlakar, ondotni kaplan, 29 let star. Služboval je v Trebnjem poltretje leto, ter bil faranom izredno priljubljen. Truplo rajnega so prepeljali v Ljubljano, ter pri Sv. Krištofu k večnemu počitku položili.

(Odbor narodne čitalnice). Dne 9. t. m. vršil se je v novomeški narodni čitalnici redni letni občni zbor, ki je bil nenavadno dobro obiskan. Voljeni so bili v odbor p. t. gg.: Predsednikom Simeon pl. Sladovič, blagajnikom svetnik Ivan Škerlj, odbornikom avskultant dr. Metod Dolenc, gozdni komisar Guzelj, svetnik Levec, trgovec Josip Medved, zdravnik dr. Papež, trgovec Perko, davkarski pristav Roos, živin. zdravnik Skale, vodja drž. trtnic Skalicky, stavbeni mizar Umek.

(Obrtna zadruga v Novem mestu) zboruje zaradi silnega snega, kateri zunanji članom pot otežuje, dne 24. decembra ob 9 $\frac{1}{2}$ uri v Kopatčevi gostilni s že znanim dnevnim redom; tedaj ne 17. decembra.

(Meh za žvepljanje grozdja proti plesnobi) izumil in naredil je gosp. Jože Hudaklin iz Št.-Jerneja. „Novice“, iz katerih dopisa smo to povzeli,

jako hvalijo ta nov meh. Tudi mi hočemo to orodje priporočati, ko nam dojde od naših strokovnjakov poročilo.

(Poštne stvari.) Z novim letom dobimo noze znamke za pisma, ki se bodo na kronsko veljavo glasile. Dopisnice bodo veljale po 5 vinarjev; na malih poštah ne bodo več plačila za došla pisma pobirali itd. Obširneje o tem v prihodnjem listu.

(Dobrce) se mej novomeškimi otroci prav hitro širijo; deklška šola je vsled tega že nekaj časa zaprta. Vsled tega pa vendar hvala Bogu ni še nihče umrl. Tudi po okolici je mnogo na dobrcih bolnih otrok, in so vsled tega tudi šole zaprte. Upati je, da kmalu nadloga poneha, ker je zdravo vreme.

(Bolnišnica v Krškem), katero je znana dobrotnica, gospa Hotschevarjeva ustanovila, bila je 30. novembra slovesno blagoslovljena.

(Utopljenec.) Dne 6. decembra našli so blizu novomeškega sejmišča proti desnemu bregu utopljenega moža. Stal je skoro po koncu v vodi, ktera mu je nekaj malega čez glavo segala. Bil je to nek posestnik iz Kala, ki je bil prišel v mesto na trg. Imel je dva desetaka v listnici, v žepu pa dva goldinarja in nekaj drobiža ter venec fig, ktere je menda svojim otrokom namenil. Najbrž je vinjen v vodo zabradel.

(Krajcarji in polovičarji) bodo od novega leta počenši neveljavni, in nikjer jih ne bo več oddati. Zadnji čas je tedaj za oddajo. V otročjih „šparovčkah“ in cerkvenih pušicah bi se lahko kaj takega denarja pozabilo.

(Gledališke igre.) Gosp. A. L. Bistriški je izdal I. zvezek svojih izvirnih gledaliških iger, ki prinaša veseloigro v 1 dejanji „Lokavi snubač“. Le-ta veseloigra, katere snov je vzeta iz pristnega domačega življenja, uprizorila se je (po rokopisu) lansko leto v tukajšnji čitalnici, in dne 19. novembra t. l. v „Narodnem domu“ v Radečah, ter je povsod iz vrstno uspela. Zato priporočamo igro slov. gledališčem, ki bodo z njeno uprizoritvijo napravili veliko zabave. Ker velja zvezek samo 25 kr., možno je po nizki ceni nabaviti toliko zvezkov, kolikor je vlog s čemer odpade sitno prepisavanje vlog. Knjižica dobiva se po vseh knjigarnah; v Novem mestu tudi v Krajčevi knjigarni.

(„Der Süden.“) Organ für die politischen, culturellen und wirtschaftlichen Interessen der Croaten und Slovenen. Štev. 48. tega lista prinaša sledeče: Wir und die Böhmen System und Staat. Die Delegationen und die Slaven Mittheilungen aus Bosnien und Herzegowina, Dalmatien, Kärnten (nach Wurmser, Rotschedl und Pirker!) Croatien und Slavonien. Küstenland, Steiermark. Aus der Heimat. Allerlei. (Die Südslaven beim Kaiser. Aus der slavischen Welt. Vereinswesen. Literatur: „Aus dem Garten der Lavanter Diocese“, gesammelt vom Lavanter Domcapitular dr. Jos. Pajek.) Tudi ta številka ima prilogo (4 str.) List stane za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. Naročuje se v upravnistvu, Dunaj I. Plankengasse 4.

(Današnji list) obsega dvanajst strani.

Razne vesti.

* (Morilca lastnega otroka obsojena na vislice.) Na Dunaju se je vršila te dni potratna obravnava, ki je polnila sodnikom in poslušalcem srce z grozo in nepopisljivim ogorčenjem. Za-

konska Josip in Julijana Humml sta imela petletno hčerko Anico, ki pa je bila rojena še pred njiju poroko. Spočetka sta Anico, ki je bila pridno, tiho in plavalaso dekletce, ljubila; a ko se jima je v zakonu rodil sin Maks, se je začel za Anico pravi pekel. Pretepala in mučila sta jo prav zversko. Dajala ji nista jesti in zmrzovati je morala v srajci. Trpinčila sta jo neusmiljeno. Sina Maksa sta pa ljubila in mu dala vse, kar si je želelo njegovo srce. Sodišče je zvedelo za to trpinčenje, ali sodnik je mater in očeta samo resno posvaril. Potem pa se je mučenje otroka šele prav začelo. Oče, pijanec je izbil otroku s pretepanjem troje zob, vrgel je Ano ob tla, da si je preklala zgornjo ustnico, zlomil ji je rebro, mati pa ključnico. Mati je vtikala Anici rokice v vrelo vodo, jo je bila z železno palčico po vsem životu tako, da je Ana imela bule povsod, da je imela raztrgano in razpraskano kožo na hrbtu, nogah in prsih. Dala ji je jesti le malo kave in košček kruha za ves dan ter jo zapirala v temno mokro klet. Otrok je vedno strašno jokal, ker je bil lačen in ves razbit. Ljudje so mu metali skozi okno jed ter mu rinili pod vratni piškotov. Ko je mati to izvedela, sta z možem okno kleti zabila in pribila ob vratih lat, tako da ni mogel otrok dobiti od nikoder več grizljeja. Spati je morala Anica na kovčku, čegar pokrov je bil okrogel. Seveda je padala vedno na tla in se vsa obtokla. Otrok je prestal strašno veliko mraza, zato pa je bil ves otekel. Dasi že 5 let stara, je tehtala le 8—9 kilogramov. Bilo je samo okostje. Konečno se je pa Bog usmilil mučenice ter jo poklical k sebi. Umrla je Ana na kovčku. Ko je bila že mrtva, ji je dal oče klofuto. — Obravnava proti morilcema se je vršila med nepopisnim razburjenjem poslušalcev, ki so psovali morilca. Sodišče je obsodilo oba na smrt na vešalih; najprej naj bo obešen oče, potem pa mati, ki je mučenictva kriva.

* (Hudodelstvo.) Pred nekaj dnevi so ujeli in zaprli na Hrvaškem dva cigana in ciganko, od kterih je en cigan utekel. — Preiskali so stranišče, kterega je ciganka rabila, in našli so zlat prstan, uro, novo obleko, več robcev in žakelj, v kterem se je nahajalo dvoje glav pet tednov in petnajstih tednov starih otrok. Tu bodo zopet grozne hudobije na dan prišle.

* (Jeklena hiša.) Japonski prestolonaslednik dal si je v Ōkagi napraviti trdno hišo iz jekla, ter ima tako biti uravnana, da bo kljubovala najhujšemu potresu; veljala bo taka hiša nad sedem milijonov goldinarjev.

Objava.

Z ozirom na množeci se vožno-poštni promet v božični dobi opozarja se občinstvo posebno na sledeče:

1. Radi izvanredno pomnoženega tovrnega prometa v tej dobi priporoča se, da se poštnih pošiljatev, ako se hoče, da jih naslovljenec pravočasno dobi, ne oddaje še-le prav zadnje dni pred božičem na pošto, marveč vže nekaj dnij poprej.

2. Posebna pozornost naj se obrača na to, da so pošiljatve dobro zavite in zaprte, ter da je naslov na istih dobro pričvrščen. Za male pošiljatve z manjšo težo (do 3 klg.), kojih vsebina ne trpi vsled pritiska in ne izpušča maščobe ali vlažnosti in ktere niso namenjene daleč, zadostuje, da so v močan papir zavite in z vrstico povezane. Večje in težje pošiljatve, potem

take, ki se pošiljajo v oddaljene kraje, in slednjič one, v kojih se nahajajo predmeti, ki se lahko razbijejo, ali ki puščajo maščobo ali vlažnost, morajo biti z ozirom na vsebino, obsežnost, težo in vrednost vsaj večkrat zavite v močan papir ali močno platno, oziroma morajo biti v košaricah, zabojčkih itd. — Zaklopnice (škatlje) iz lepenke (Pappe), osobito takozvani poštni kartoni so dovoljeni, če nimajo na sebi znakov poškodbe. — Divjačina, ki ne krvavi več, sme se pošiljati posamezno, nezavita. — Pošiljatve z vsebino, ki se lahko razbije, označiti se ima na zavoju razločno z znamenjem stekla.

Pri pošiljativah z lahko poškodljivo vsebino priporoča se na spremnici dostavek „se naglo pokvari“, na kateri dostavek naj se s podčrtanjem z modrim ali rudečim svinčnikom opozarja.

Zavitek mora biti tako trdno zaprt, da se brez poškodovanja zapore ne more do vsebine. Pošiljatve brez vrednosti ali v vrednosti nad 200 gl. pa, kakor tudi vse pošiljatve z zlatom, srebrom, gotovino, vrednostnimi papirji, dragotinami ali pravimi čipkami morajo na koncih zavoja tolikrat in tako zapečateni biti, da se zavoja brez poškodovanja pečatov ne more odpreti. Ako je zavitek s čim povezan, tedaj mora biti poveza tako pritrjena, da se je ne more odtriniti, ne da bi se pečatov pokvarilo. Razločen odtisek pečata, s katerim je pošiljatev zaprta, ima se pridejati tudi poštni spremnici. — Vsako važno, poštno pošiljatev je, brez ozira na pridejano poštno spremnico, spremniti z naslovom, to je: vsaj z imenom in zaimkom naslovljenčevim in s krajem, kamor je pošiljatev namenjena, oziroma je označiti okraj, ulico in hišno številko; če le mogoče, napiše se naj naslov na razvoj sam; kjer to ne gre pri pošiljativah, katerih ni treba pečatiti, pa na list papirja, ki mora biti celoma na pošiljatev prilepljen. Samo pritrjenje s pečatnim voskom ne zadostuje. Pri pošiljativah, na katere se ne dá pisati in tudi papirja ne prilepiti (n. pr. nezavita divjačina), napiše se naj naslov na kos lepenke (Pappendeckel), usnja, lesa ali sicer kake trdne tvarine, ki se priveže potem z močnim sukancem ali z vrstico na pošiljatev.

Ker se čestokrat dogaja, da odpadajo naslovi raz pošiljatev vsled prelaganja, osobito pri izvanredno pomnoženem voznem prometu, in ker se morajo take pošiljatve brez naslova na postajah komisijonelno odpirati, priporoča se pošiljativam samim še jeden naslov privedavati.

Pri nezavutih pošiljativah, n. pr. divjačini, kaže se jeden naslov zunaj na drugem mestu pritrčiti, n. pr. na prednjih nogah. Pri pošiljativah, ki morajo biti zapečateni, ima se v takih slučajih vrstica prilepiti.

Posebno previdno morajo biti one pošiljatve zaprte, katere so čez morje namenjene (v Dalmacijo, Hercegovino itd.), ker se s takimi pošiljativami mej vožnja ne more tako skrbno postopati, kakor z onimi, ki se prevažajo le po suhi zemlji.

Na pošiljatve, kojih vsebina je podvržena užitninskemu davku opozarja se še posebno.

Pri takih pošiljativah, ki so namenjene v mesta, kjer je užitninski davek vpeljan, n. pr. v Ljubljano, Gradec, na Dunaj, v Prago itd., priporoča se radi bitrejšega zadecanja, da se na naslovu zavitka kakor tudi na spremnici vsebina in količina (kilo, liter, komad) naznačujeta, na podlagi kojih se užitnina zaračunava.

Končno se še omenja, da v božičnem času poštni uslužbenci ne utegnejo sem in tje izraženi želji strank,

da se jim pošiljatve zavijó, ustrezati, radi česar se mora vsaka na pošto prinesena ne po predpisih zavita pošiljatev brezpogojno zavrniti.

C. kr. poštno in brzojavno ravnateljstvo v Trstu,
dne 26. novembra 1899.

Darovi za novomeško dijaško kuhinjo.

Veleč. gosp. župnik J. Babnik 10 gold., Dobrotniki iz mesta in Kandije 28 gold. 80 kr., g. Iv. Kinsky, računski svetnik za mesece oktober, november, december 10 gold. Veleč. gosp. dekan Anton Aleš 5 gold., koncert godbe meščanske garde 50 gold. 22 kr., gosp. Ivan Dolinar, kapel. mesto venca pokojn. g. kapelanu Antonu Mlakarju 2 gold. Živil so darovali: Veleč. gosp. župnik Janez Dolinar na Raki 2 mernika fižola 4 vreče repe; gosp. Maurer z Rake pol mernika fižola.

Dr. Jos. Marinke.

Loterijske številke.

Trst	2. decembra	60	34	57	82	22
Gradec	9. „	24	77	80	58	33

Razglas.

Firm. 255.

Gen. I 56/8.

Na prošnjo načelstva hranilnice in posojilnice v Kandiji se je v zadržnem registru zabeležila sprememba zadržnih pravil IV d. Zadržniki imajo pravico do obresti od zadržnih deležev, po sklepu društvenega načelstva.

VI. Zadržnik more izstopiti iz zadruga: Ako najkasneje štiri tedne pred sklepom letnih računov pisмено naznani odpoved, ali po izročbi vseh svojih zadržnih deležev na drugega zadržnika v slučaju, da se je zato poprej zadobilo dovoljenje od načelstva.

VII. Jeden mesec po odobrenem računskem sklepu se na ta način izobčenemu po odbitku zamudne takse dveh mesecev izplača — toda brez obrestij — znesek, koji je vplačal na svoje zadržne deleže proti povratku vplačilne knjižice.

XVI. Ostali dobiček se ima uporabiti sklepom občnega zbora na obresti zadržnih deležev in za druge samo dobrovoljne, humanitarne in občekoristne odmembe.

C. kr. okrožno sodišče v Rudolfovem oddelku III,
dne 28. novembra 1899.

Oklic.

Firm. 253.

Gen. I. 69.

V tusodni zadržni register vpisala se je vsled sklenjenih pravil dne 6. novembra 1899 tvrdka „Hranilnica in posojilnica v Št. Janžu registrovana zadruga z neomejeno zavezo“.

Ta zadruga ima svoj sedež v župnišču v Št. Janžu.

Namen zadruga je, razmere svojih članov v pravem in gmotnem oziru zboljšavati; zlasti spodbujati varčnost in s svojim zadržnim kreditom preskrbovati svojim udom v gospodarstvu potrebna denarna sredstva.

Dan, ura, kraj in dnevi red občnega zbora razglasiti je vsaj 8 dni prej v Slovencu, dokler nima „Gospodarska zveza“ svojega lista in še v drugih listih, če načelstvo odnosno nadzorstvo (§ 35) to kot potrebno ali umestno spozna.

Če pa zgoraj navedeni list preneha ali če drugi tehtni razlogi govorijo za spremembo zadržnega glasila, določi načelstvo skupno z nadzorstvom tretji list, v katerem se ima v bodoče občni zbor razglasiti ter naznani to svojim članom vsaj en mesec pred razpisom prvega sledečega občnega zbora z oznanilom, nabitim v uradni, in pa, če kot potrebno spozna, tudi z oklicom pred župno cerkvijo v Št. Janžu.

Načelstvo podpisuje v imenu zadruga na ta način, da se podpišeta dva uda pod zadržno tvrdko.

Udje načelstva so:

Načelnik: Matevž Jereb, župnik v Šent Janžu;

Odborniki: Jernej Plazur, posestnik na Cerovcu; Jakob Erman, posestnik v Brežani; Ignacij Kovač, posestnik na Dvoru; Ignacij Knez, posestnik v Koluderju; Anton Podpadeč, posestnik na Goljku.

C. kr. okrožno sodišče v Rudolfovem oddelku III,
dne 5. decembra 1899.

Učenca, ki je ljudsko šolo dostal in je lepega vedenja, sprejme v poduk za stavbeno in pobišno mizarstvo Anton Šali, mizarški mojster v Novem mestu. (311—1)

Izjava.

Podpisani preklicujem tu javno vse žalitve in natolcevanja, ktere sem provzročil do gospoda Josip Košaka, posestnika iz Kronovega, ter izjavim, da mi je srčno žal, da sem ga razžalil, ter ga tu javno prosim odpuščenja.

Družinska vas, 5. decembra 1899.

Janez Ramuta,

posestnik iz Družinske vasi.

(312)

Zborovanje obrtne zadruga

ktero je bilo na 17. decembra ob polu desetih dopoldne v gostilno g. Kopač-a v Novo mesto sklicano, se radi silnega snega preloži

na 24. december.

Kraj, čas in dnevni red ostane isti.

Odbor obrtne zadruga.

Vabilo na občni zbor

delniškega društva I. Narodni dom v Rudolfovem vršil se bode

4. januarja 1900

ob polu osmi uri zvečer v čitalnični sobi s sledečim vsprejemom:

1. Letno poročilo o naložbi glavnice;
2. Račun in bilanca za leto 1899;
3. Sprememba §§ 3, 4, 12, 14, 24, 25, 26 pravil;
4. Prošnja čitalničnega društva glede obrestij;
5. Določba dividende;
6. Volitev sedmih članov v upravni odbor;
7. Volitev treh članov v pregledovalni odsek.

OOBOR.

Stanovanje v najem v čisto novi hiši s tremi sobami, kuhinjo, in shrambo. — Več se poizve v Drgančevi hiši v Kandiji. (293—2)

Kovaškega učenca

sprejme v pouk

ALOJZIJ VRTAR,

kovaški mojster Podturnom,
pošta Toplice.

(307—2)

Učenca enega ali dva, lepega vedenja in poštenih starišev sprejme takoj v poduk Franc Granda, pek v Ljubljani, Zalokarjeve ulice št. 11. Dogovori ustmeno ali pismeno. (305—2)

Na prodaj posestvo,

ktero obstoji iz hiše z dvema sobama ter iz vsega gospodarskega poslopja. K temu pripada tudi njiv za 10 mernikov posestve in en gojzd. Isto se nahaja ob cesti v vasi Rodne pri Trebnjem ter je vse v dobrem stanu. — Več se poizve pri Anton Jorič-u v Rodnah pri Trebnjem št. 21. (313—1)

Vožni red državne železnice

od 1. oktobra 1899

Ljubljana-Novomesto-Straža.

654	105	655	iz Ljubljane (juž. žel.) v	821	252	849
705	116	706	↓ Ljubljane (dol. žel.) ↑	811	232	838
716	127	717	↓ Lavrica . . . . . ↑	799	210	826
723	134	724	↓ Škofljica . . . . . ↑	758	204	830
738	149	738	↓ Šmarje-Sap . . . . . ↑	739	150	806
746	157	746	↓ Grosuplje . . . . . ↑	729	140	757
754	205	751	iz Ljubljane (juž. žel.) v	717	128	747
807	218	804	↓ Žalna . . . . . ↑	704	115	734
818	229	815	↓ Višnja Gora . . . . . ↑	654	105	724
832	243	829	↓ Zatičina . . . . . ↑	640	1251	710
841	252	838	↓ Št. Vid pri Zatičini . . . . . ↑	630	1241	700
846	257	843	↓ Radohova Vas . . . . . ↑	625	1236	655
859	310	856	↓ Št. Lorenc n. K. p. z. p. . . . . ↑	612	1223	642
907	318	904	↓ Velika Loka . . . . . ↑	605	1216	635
921	332	918	↓ Trebnje . . . . . ↑	559	1204	623
927	338	924	↓ Ponikve . . . . . ↑	544	1155	614
940	351	937	↓ Mirna Peč . . . . . ↑	532	1143	602
1000	411	957	v Ljubljani (juž. žel.) v	511	1122	541
1014	425	1011	iz Ljubljane (dol. žel.) v	500	1100	541
1032	443	1029	v Stražo . . . . . iz	488	1042	458

Grosuplje-Kočevje.

758	209	801	iz Grosuplje v	723	134	732
812	223	815	↓ Predole . . . . . ↑	709	130	718
822	233	825	↓ Čušperk . . . . . ↑	702	113	711
836	247	839	↓ Dobro Polje . . . . . ↑	649	100	658
848	259	851	↓ Velike Lašiče . . . . . ↑	638	1249	647
907	318	910	↓ Ortenek . . . . . ↑	622	1233	631
923	334	926	↓ Ribnica . . . . . ↑	604	1215	613
948	359	951	↓ Srednja vas . . . . . ↑	598	1149	547
955	406	958	v Kočevje . . . . . iz	591	1142	540

Nočni čas od 6. ure zvečer do 5. ure 59 minut označen je s tem, da ima ob strani tik številke debelo črto.

Stanovanje z tremi primerno prostornimi sobami in pritlikino išče c. kr. okr. tajnik Demscher v Novem mestu s 1. marcom nastopnega leta.

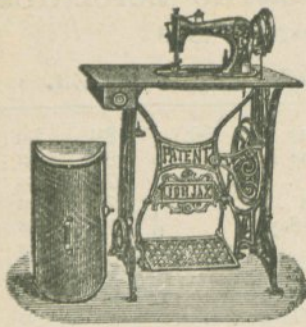
Hiša v Novem mestu št. 243, Ljubljanska cesta, se proda iz proste roke. Pripravna je za kako trgovino; obstoji iz 7 sob, kuhinje, 2 kleti in iz posebno dobre kovačije, ki je edina v mestu. Zraven je še manjše poslopje z eno sobo, perilnico, drvarnicami in 2 svinjakoma. K hiši pripada velik vrt ograjen z živo mejo. Vse to se proda prav po ugodni cenli. Pri kupu se plača le en del precej, drugo na obroke. — Kup in drugo boče povedal prokurator, ki se izvé pri vredništvu tega lista. (273—3)

Društvo „Mestna godba v Rudolfovem“ priporoča

svojo godbo na lok

● za plesne i druge veselice. ●
Manj ko 6 godcev se ne daje. Plača nizkal

P. n. društva naj se blagovolé radi svojih zimskih veselic pravočasno glasiti! — Pisma kapelniku g. Jos. Poula v Rudolfovem. (267—5)

Janez Jax-a

najstarejša
in največja
tovarniška zaloga

šivalnih strojev

v Ljubljani, Dunajska cesta št. 13.

Zastopnik za Dolenjsko
Friderik Skušek,
trгоvec v Metliki. (210—10)

●●● Na prodaj ●●●

je več hktl. dobre, domače slivovke, tropinovca,
in nekaj prav dobrega brinjevca. — Več pové
Franc Paulin v Šent-Ruprtu. (316—1)

POSOJILNICA V ČRNOMLJI,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

obrestovala bode kakor doslej tudi leta 1900
hranilne vloge po

4 1/2%

brez odbitja rentnega davka, tako da bode
vlagatelj popolne 4 1/2% obresti dobil.

(310—1)

ODBOR.

Stanovanje, obstoječe iz štirih sob, dveh
kuhinj v prvem nadstropju —
se odda v najem ob novem letu. Natančneje pogoje
pove Franc Paulin v Šent-Ruprtu. (317—1)

Odda se stanovanje v najem.

Isto obsega eno večjo sobo, eno manjšo sobo, eno klet,
en svinjak, eno drvarnico in en vrt.

● Po dogovoru odda se tudi brezplačno. ●

Več se poižve v Novem mestu v hiši št. 15.

MESTNA HRANILNICA V NOVEM MESTU

sprejema vloge **vsak dan dopoldne** proti **4%** obresto-
vanju od 1. prihodnjega meseca ter ravno tako izplačuje iste,
ter računi obresti do zadnjega dne preteklega meseca.

Rentni davek plačuje hranilnica sama, tako da dobé vlagatelji **polne 4% obresti.**

Stanje vlog **K 1,344.603.**

Stanje hipotečnih posojil **K 1,010.000,** stanje meničnih posojil
K 101.777, stanje vrednostnih papirjev **K 96.336,** stanje rezerve
K 19.563.

Denarni promet **prvih deset mesecev** znašal je
K 2,601.298.02.

V mestno hranilnico v Novem mestu se nalaga po c. kr. so-
dišćih **pupilarni** denar.

Mestna občina Novo mesto jamči poleg položene varščine
10.000 gld., ki je vinkulovana za varnost vlog in obresti sploh
z vsem svojim imetjem.

Ravnateljstvo.

MOHAR, predsednik.

PERKO, pis. ravnatelj.

! Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Stanje hranilnih vlog 30. septembra
1899.: čez 2 milijona gld.

Denarni promet v devetih mesecih
čez 6½ milijona gld.

Ljudska posojilnica

Preje: Gradišče št. 1. — Sedaj: Kongresni trg št. 2., I. nadstr.

Sprejema

 hranilne vloge

vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan in jih obrestuje po

 4½%

brez kaknega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsacih vloženih 100 goldinarjev
čistih 4 gld. 50 kr. na leto.

Stanje hranilnih vlog 30. sept. 1899:
2.112.219 gld. 99 kr.

Promet v 9 mesecih od 1. jan. do 30. sept.
1899: 6,757.658 gld. 53 kr.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje
kaj prekinilo. — Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice na razpolago.

V Ljubljani, dne 10. oktobra 1899.

Dr. Ivan Šusteršič,
predsednik.

Josip Šiška, knezoškofjski kancelar,
podpredsednik.

Odborniki:

Anton Belec,
posestnik, podjetnik in trgovec
v št. Vidu nad Ljubljano.

Frančišek Birk,
stolni vikar v Ljubljani.

Dr. Janko Brejc,
odvet. koncip. v Ljubljani.

Dr. Andrej Karlin,
gimn. profesor v Ljubljani.

Karol Kaushegg,
veleposestnik v Ljubljani.

Matija Kolar,
župnik pri D. M. Polji.

Ivan Kregar,
načelnik okrajne bolnišnice
blagajne v Ljubljani.

Dr. Viljko Schweitzer,
odvetn. koncip. v Ljubljani.

Gregor Šilbar,
župnik na Rudniku.

Dr. Aleš Ušeničnik,
stolni vikar v Ljubljani.

► Luč prihodnosti! ◀

Auer Gazolin svetilke
nadkriljujejo vse dosedanje, in je razsvetljava izdatno ceneja od petroleja in acetilena.

Reference na razpolago!
Popolna garancija.

Zalagatelj

Jos. Medved, Novo mesto.

Veliko zalogo

po dunajskem kroju
izgotovljenih oblek,

za dečke in dorastle, kakor tudi
po meri izgotovljene,

priporoča

Djakom **Jos. Medved,**
znižane cene! **Novo mesto.**

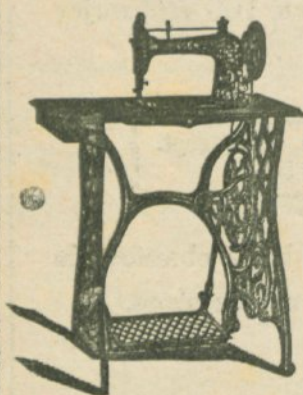
Šivalne stroje
in kolesa

le prve vrste,

plačilni

v mesečnih rokih,
priporoča

Jos. Medved,
Novo mesto.

Nagrobne vence

s trakovi,

v veliki izbiri,

priporoča

Jos. Medved,
Novo mesto.

KATHREINER-
Kneippova
sladna kava.

Stara maniča, si meni!

Ze leta sem izpricane tvrstna priporoča k bobovi krvi. Pri živelnih, arcaih, želodacnih boleznih, pri pomanjkanju krvi sta. zdravniško priporočena. — Najprihodnejša zdravna kavina pijača v stotisočere redovinah.

Nova hiša je iz proste roke takoj na prodaj. Ista se nahaja na prav ličnem kraju poleg mesta na ločenski cesti št. 260; ima tudi nekoliko vrta. — Več pové vredništvo tega lista.

↳ Išče se

— **dober viničar** —

za Rusove vinograde v Hmelóiču pri Mirni peč. — Plača in prosto stanovanje po dogovoru. Oženjeni imajo prednost. Ponudbe naj se pošiljajo Franc Majdiču v Logatec. (303—2)

Naznanilo.

Usojam si slavnemu občinstvu okolice Žužemberka in njega obiskovalcem uljudno naznaniti, da sem staroznano gostilno

„pri Pepetu“

v Žužemberku h. št. 7

odpri ter zagotavljam, da bodem vedno z različnim pristnim vinom, vedno svežim pivom, kakor tudi z gorkimi in mrzlimi jedili, kar mogoče po nizki ceni častitim gostom postregel.

Za prenočevanje ptujcev in v hlevu za živino bode najbolje skrbjeno.

Za obilni obisk vabi uljudno

z vsem spoštovanjem

(304—2)

Josip Hrovat ml.